

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม รวม 170 คน จำแนกเป็น
 - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ได้แก่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการหรือรักษาการในตำแหน่ง จาก 158 โรงเรียน จำนวน 158 คน
 - 1.2 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ได้แก่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือรักษาการในตำแหน่ง จาก 158 โรงเรียน จำนวน 158 คน
 - 1.3 หัวหน้าหมวดวิชา 8 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปศึกษา พลานามัย และการทำงานอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จำนวน 1,264 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จาก 17 โรงเรียน จำนวน 17 คน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 17 คน หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 136 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด จำนวน 170 คน

วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 เขตการศึกษา 11 ประกอบด้วย 5 จังหวัดคือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และชัยภูมิ มีจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งสิ้น 158 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ร้อยละ 10 (อุทุมพร จามรมาน, 2537: 49) ได้จำนวน 16 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 แบ่งจังหวัดในเขตการศึกษา 11 ตามขนาดคือ เล็ก กลาง ใหญ่ (กระทรวงมหาดไทย, 2540) ปรากฏว่าไม่มีจังหวัดขนาดเล็ก มีจังหวัดขนาดกลาง 4 จังหวัดคือ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ชัยภูมิ และมีจังหวัดขนาดใหญ่ 1 จังหวัด คือ นครราชสีมา สุ่มตัวอย่างตามขนาดของจังหวัดมาขนาดละ 1 จังหวัด โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ได้ดังนี้

จังหวัดขนาดกลาง : จังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดขนาดใหญ่ : จังหวัดนครราชสีมา

ใน 2 จังหวัดนี้มีจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 38 และ 37 โรงเรียน รวม 75 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 กำหนดจำนวนโรงเรียนที่จะเก็บข้อมูลในแต่ละจังหวัดตามสัดส่วน ได้โรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดละ 8 โรงเรียน

ขั้นที่ 4 แบ่งอำเภอในแต่ละจังหวัดออกเป็น 4 ชั้น ได้แก่ อำเภอชั้น 1 อำเภอชั้น 2 อำเภอชั้น 3 และอำเภอชั้น 4 (กระทรวงมหาดไทย, 2540) สุ่มตัวอย่างจากแต่ละจังหวัดมาชั้นอำเภอละ 1 อำเภอ

ขั้นที่ 5 กำหนดจำนวนโรงเรียนที่จะเก็บข้อมูลในแต่ละชั้นอำเภอของแต่ละจังหวัดตามสัดส่วน จังหวัดศรีสะเกษได้โรงเรียนในอำเภอชั้น 1 จำนวน 3 โรงเรียน อำเภอชั้น 2 จำนวน 2 โรงเรียน อำเภอชั้น 3 จำนวน 1 โรงเรียน อำเภอชั้น 4 จำนวน 2 โรงเรียน ส่วนจังหวัดนครราชสีมาได้โรงเรียนในอำเภอชั้น 1 จำนวน 3 โรงเรียน อำเภอชั้น 2 จำนวน 3 โรงเรียน อำเภอชั้น 3 จำนวน 2 โรงเรียน และอำเภอชั้น 4 จำนวน 1 โรงเรียน รวมจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 17 โรงเรียน

ขั้นที่ 6 สุ่มตัวอย่างแบบง่ายให้ได้โรงเรียนที่จะเก็บข้อมูลในแต่ละชั้นอำเภอสำหรับจังหวัดศรีสะเกษได้โรงเรียนในอำเภอชั้น 1 จำนวน 3 โรงเรียนจาก 4 โรงเรียน ในอำเภอชั้น 2 จำนวน 2 โรงเรียนจาก 3 โรงเรียน ส่วนอำเภอชั้น 3 และชั้น 4 มีจำนวนโรงเรียน 1 และ 2 โรงเรียนตามลำดับจึงใช้ทุกโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากมีจำนวนโรงเรียนเท่ากับจำนวนที่เทียบสัดส่วนได้ ส่วนจังหวัดนครราชสีมา ใช้ทุกโรงเรียนในแต่ละชั้นอำเภอที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากมีจำนวนโรงเรียนเท่ากับที่เทียบสัดส่วนได้

ขั้นที่ 7 ในแต่ละโรงเรียนที่จะเก็บข้อมูล เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ 1 คน และหัวหน้าหมวดวิชา 8 คนจาก 8 หมวดวิชา ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 170 คน ตามรายละเอียดในตารางที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนโรงเรียนในอำเภอใดที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง		จำนวนโรงเรียนในอำเภอใดที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เทียบสัดส่วนได้		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			รวม
	อำเภอ	โรงเรียน	อำเภอ	โรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน	ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	หัวหน้าหมวดวิชา	
ศรีสะเกษ	เมืองศรีสะเกษ	1. ศูนย์ประชารัฐ	เมืองศรีสะเกษ	1. ศูนย์ประชารัฐ	1	1	8	10
		2. ไกรภักดีวิทยาคม		2. ไกรภักดีวิทยาคม	1	1	8	10
		3. ศรีสะเกษวิทยาลัย 2		3. ศรีสะเกษวิทยาลัย 2	1	1	8	10
		4. สิริเกษตรกรรมศึกษา						
กันทรารมย์	กันทรารมย์	1. สมนานวิทยา	กันทรารมย์	1. ชำนาญวิทยา	1	1	8	10
		2. ชำนาญวิทยา		2. สักขะวิทยา	1	1	8	10
		3. สักขะวิทยา						
บางมูลนาก	บางมูลนาก	1. บางมูลนากวิทยาคม	บางมูลนาก	1. บางมูลนากวิทยาคม	1	1	8	10
กิ่งอำเภอพนมไพร	กิ่งอำเภอพนมไพร	1. โพนแก้ววิทยาคม	กิ่งอำเภอพนมไพร	1. โพนแก้ววิทยาคม	1	1	8	10
		2. พนมไพรวิทยา		2. พนมไพรวิทยา	1	1	8	10
นครราชสีมา	เมืองนครราชสีมา	1. มหิศราธิบดี	เมืองนครราชสีมา	1. มหิศราธิบดี	1	1	8	10
		2. สุรนารีวิทยา 2		2. สุรนารีวิทยา 2	1	1	8	10
		3. ราชนิกวิทยาลัย 2		3. ราชนิกวิทยาลัย 2	1	1	8	10

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จังหวัด	จำนวนโรงเรียนในพื้นอำเภอที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง		จำนวนโรงเรียนในพื้นอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เทียบสัดส่วนได้		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			รวม
	อำเภอ	โรงเรียน	อำเภอ	โรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน	ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	หัวหน้าหมวดวิชา	
นครราชสีมา	ปักธงชัย	1. สมเด็จพระธีรญาณมุนี	ปักธงชัย	1. สมเด็จพระธีรญาณมุนี	1	1	8	10
		2. สอนภราชวิทยาลัย		2. สอนภราชวิทยาลัย	1	1	8	10
		3. ลำนะเนนสิงหนาทาคม		3. ลำนะเนนสิงหนาทาคม	1	1	8	10
หนองบุญนา	หนองบุญนา	1. หนองบุญนาภักตาคม	หนองบุญนา	1. หนองบุญนาภักตาคม	1	1	8	10
		2. หนองบุญนาประสงค้วทยา		2. หนองบุญนาประสงค้วทยา	1	1	8	10
ขามทะเลสอ	ขามทะเลสอ	1. ขามทะเลสอวิทยา	ขามทะเลสอ	1. ขามทะเลสอวิทยา	1	1	8	10
รวม	-	19	-	17	17	17	136	170

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบตรวจสอบรายการ และคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยข้อคำถามในการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 6 ข้อคือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพราชการ ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาดำรงตำแหน่งปัจจุบันในโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 29 ข้อ ครอบคลุมขอบข่าย ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532 ของกรมสามัญศึกษาคือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน การประเมินผลงานวิชาการ

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 7 ข้อ ครอบคลุมขอบข่าย ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532 ของกรมสามัญศึกษาคือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน การประเมินผลงานวิชาการ

2. แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา เอกสารที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี ปฏิทินการปฏิบัติงาน บันทึกการนิเทศ บันทึกการประชุม สมุดคำสั่งประจำปี และคู่มือการปฏิบัติงาน

3. แบบสอบถาม ใช้สอบถามหัวหน้าหมวดวิชา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและคำถามแบบปลายเปิด ประกอบด้วยข้อคำถามในการสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ คือ เพศ อายุ อาชีพ การวุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบันในหมวดวิชา และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน

ตอนที่ 2 สถานการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 19 ข้อ ครอบคลุมขอบข่าย ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2532 ของกรมสามัญศึกษา คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน และการประเมินผลงานวิชาการ

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 6 ข้อ ครอบคลุมขอบข่าย ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2532 ของกรมสามัญศึกษา คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน และการประเมินผลงานวิชาการ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาดำรง เอกสาร คู่มือการใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา แล้วกำหนดกรอบแนวคิด การบริหารงานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2532 ที่ กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ 6 ประการดังนี้คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การเรียน และงานทะเบียนนักเรียน และการประเมินผลงานวิชาการ
2. ร่างแบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา

3. นำแบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ นักวิชาการบริหารการศึกษา และผู้รับผิดชอบงานบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา

4. นำแบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสัมภาษณ์ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากนักจิตวิทยาอิสระ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังกรมสามัญศึกษา เพื่อขอให้อธิบดีกรมสามัญศึกษาขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จังหวัด นครราชสีมา และจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ให้สัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถาม และอนุญาตให้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและ เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบวิเคราะห์เอกสารด้วยตนเอง ระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2540

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
 - 1.1 ข้อมูลสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้วิธีหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
 - 1.2 ข้อมูลสถานและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสารใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา
3. ข้อมูลจากแบบสอบถาม
 - 3.1 ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
 - 3.2 ข้อมูลสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ใช้วิธีหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

โดยใช้สูตร

ความถี่ของรายการนั้น

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด}} \times 100$$

จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด

(ประชุม กองกรรณสูตร, 2534:27-28)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย